

Polska między Niemcami a Rosją

Materiały z międzynarodowych kolokwiów

Gödelitz, 27–29 marca 2009

Pułtusk, 24–26 września 2010

pod redakcją

Karola Czejarka i Tomasza G. Pszczółkowskiego

Polen zwischen Deutschland und Russland

Materialien internationaler Colloquien

Gödelitz, 27. bis 29. März 2009

Pułtusk, 24. bis 26. September 2010

herausgegeben von

Karol Czejarek und Tomasz G. Pszczółkowski

Spis treści / Inhaltsverzeichnis

Od redaktorów	11
Vorwort der Herausgeber	15

Teil I

Gödelitz, 27. bis 29. März 2009

Axel Schmidt-Gödelitz: Zur Idee des Deutsch-Polnischen Forums auf Gut Gödelitz	21
Dariusz Wojtaszyn: Polen zwischen Deutschland und Russland – Fluch der Geschichte?	25
Ekaterina Makhotina: Über das „rebellische Polen“, die „polnische Okkupation“ und das „Fenster in die Freiheit“: Polen im russischen geschichtspolitischen und öffentlichen Diskurs seit dem 18. Jahrhundert bis heute.	35
Peter Brandt: Die deutsch-polnischen Beziehungen bis 1990 (unter Mitberücksichtigung der deutsch-russischen Beziehungen)	49
Adam Koseski: Die polnische Ablehnung der deutsch-russischen Energiepolitik	61
Michail Logvinov: Energiepolitische Kontroversen und Zielkonflikte im Verhältnis zwischen Polen, Russland und Deutschland.	65
Anna Warakomska: Das Bild Deutschlands und Russlands in der neuesten polnischen Presse.	83
Łukasz Kumięga: Zum Phänomen des globalisierten Rechtsextremismus am Beispiel des Europaparlaments und rechtsextremistischer Demonstrationen in Nordrhein-Westfalen.	97
Tomasz G. Pszczółkowski: Gemeinsame Lehrbücher als Mittel der Überwindung ethnozentrischer Geschichtsperspektiven? Randbemerkungen zur Diskussion über das deutsch-französische Geschichtslehrbuch	105

Karol Czejarek: Was können wir tun, um die Beziehungen zwischen Deutschland, Polen und Russland zu verbessern?	117
---	-----

Streszczenia referatów wygłoszonych na kolokwium w Gödelitz 27–29 marca 2009

Axel Schmidt-Gödelitz: Idea niemiecko-polskiego Forum Gödelitz.	125
Dariusz Wojtaszyn: Polska między Rosją i Niemcami – przekleństwo historii?	127
Ekaterina Makhotina: Polska z rosyjskiej perspektywy historycznej i świadomości społecznej od XVIII wieku do dzisiaj	129
Peter Brandt: Stosunki niemiecko-polskie do roku 1990 z uwzględnieniem relacji niemiecko-rosyjskich	131
Adam Koseski: Polskie reperkusje polityki energetycznej Niemiec i Rosji.	133
Michail Logwinov: Kontrowersje energetyczne pomiędzy Polską, Rosją a Niemcami	135
Anna Warakomska: Wizerunek Niemiec i Rosji w najnowszej prasie polskiej	137
Łukasz Kumięga: O zjawisku prawicowego ekstremizmu w skali globalnej na przykładzie Parlamentu Europejskiego oraz prawicowo-radykalnych demonstracji w Nadrenii Północnej-Westfalii w Republice Federalnej Niemiec	139
Tomasz G. Pszczółkowski: Wspólne podręczniki jako środek do przezwyciężenia etnocentrycznych wizji historii? Na marginesie dyskusji wokół niemiecko-francuskiego podręcznika historii	141
Karol Czejarek: Co możemy uczynić dla poprawy stosunków pomiędzy Niemcami, Polską a Rosją?	143

Teil II

Pułtusk, 24. bis 26. September 2010

Adam Koseski: Eröffnungsansprache.	147
<i>Słowo powitalne</i>	151
Felicitas Söhner: Der Wandel der deutsch-polnischen Beziehungen im geschichtlichen Rückblick.	153
Dariusz Wojtaszyn: Gemeinsame Schulbücher als neues Element im historischen Dialog zwischen Polen, Deutschland und Russland	167
Tomasz G. Pszczółkowski: Kulturunterschiede zwischen Polen, Deutschen und Russen als Gegenstand der geisteswissenschaftlichen Forschung und Lehre.	177
Anna Warakomska: Die deutsche und russische Kultur im gegenwärtigen Polen	189
Krzysztof Garczewski: Stiftung „Flucht, Vertreibung, Versöhnung“ als politisches Problem in den deutsch-polnischen Beziehungen	207
Nikolay Mezhevich: Die russisch-polnisch-deutschen Beziehungen und die Entwicklung eines neuen Formats der „Ostpartnerschaft“: Einige Aspekte der Energiepolitik.	217
Ekaterina Makhotina: Polnisch-russische Erinnerungsorte im Kontext des politischen Wandels im 20. Jahrhundert	227
Gunter Hofmann: Das andere Dreieck. Die Beteiligung Deutschlands und Polens an der Heranführung Russlands an die Europäische Union.	241
Rolf Karbaum: Die deutsch-polnische Zusammenarbeit in den Grenzregionen.	251
Axel Schmidt-Gödelitz: Brückenbau zwischen Polen und Deutschen am Beispiel gemeinsamer Lebensgeschichten	263
Bartosz T. Wieliński: Nach anderthalb Jahren der Regierung Jarosław Kaczyńskis erreichten die deutsch-polnischen Beziehungen ihren Tiefstand. Aber eben dadurch konnten sie so schnell wieder aufblühen.	271

Piotr Roguski: Deutsch-polnische Mischehen. Ein privates oder (doch) politisches Anliegen?	285
Anna Górajek: Die deutsch-polnischen Beziehungen aus der Sicht des <i>kleinen Mannes</i> – Polen und Deutsche in der „meinungsbildenden“ Boulevardpresse in Polen und der Bundesrepublik Deutschland	299
Karol Czejarek: Einige Vorschläge zur Zusammenarbeit zwischen Polen, Russland und Deutschland in den Bereichen Kultur, Literatur und Sprachunterricht in Rahmen der Aktivitäten des Interfakultären Zentrums für Deutschlandstudien der Humanistischen Akademie „Aleksander Gieysztor“ in Pułtusk	307
Marian Dygo: Schlusswort.	311
Zbigniew Leszczyński: Polska między Niemcami a Rosją. Resume.	313
Zbigniew Leszczyński: Internationales Colloquium über Polen zwischen Deutschland und Russland. Resumé	349

Streszczenia referatów wygłoszonych na kolokwium w Pułtusk 24–26 września 2010

Felicitas Söhner: Przemiany w stosunkach niemiecko-polskich z perspektywy historycznej	351
Dariusz Wojtaszyn: Wspólne podręczniki jako nowy element dialogu historycznego między Polską, Niemcami i Rosją	353
Tomasz G. Pszczołkowski: Różnice kulturowe między Polakami, Niemcami a Rosjanami jako przedmiot badań i dydaktyki na kierunkach humanistycznych	355
Anna Warakomska: Współczesna obecność kultury niemieckiej i rosyjskiej w Polsce	357
Krzysztof Garczewski: „Fundacja Ucieczka, Wypędzenie, Pojednanie“ jako problem polityczny w stosunkach polsko-niemieckich.	359
Nikolay Mezhevich: Niemcy – Rosja – Polska: nowa oś współpracy w Europie.	361

Ekaterina Makhotina: Polsko-rosyjskie miejsca pamięci w kontekście wychowania patriotycznego na tle przemian politycznych w XX wieku.	363
Gunter Hofmann: Inny Trójkąt. Udział Polski i Niemiec w procesie przybliżania Rosji do Unii Europejskiej	365
Rolf Karbaum: Polsko-niemiecka współpraca w regionach przygranicznych.	367
Axel Schmidt-Gödelitz: Budowa mostu pomiędzy Polakami a Niemcami na przykładzie wspólnych losów i doświadczeń życiowych.	369
Bartosz Wieliński: W ciągu półtora roku rządów Jarosława Kaczyńskiego stosunki polsko-niemieckie osiągnęły dno. Ale właśnie dzięki temu tak szybko potem rozkwitły.	371
Piotr Roguski: Małżeństwa polsko-niemieckie. Kwestia prywatna czy (jednak) polityczna?	373
Anna Górajek: O stosunkach polsko-niemieckich z perspektywy zwykłych ludzi: Polacy i Niemcy w „opiniotwórczej“ prasie bulwarowej w Polsce i Republice Federalnej Niemiec	375
Karol Czejarek: Kilka propozycji współpracy pomiędzy Polską, Rosją a Niemcami w dziedzinie kultury, literatury i nauczania języków obcych, w ramach działań Międzywydziałowego Centrum Badań Niemcoznawczych Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztor w Pułtusk.	377
Über die Autoren / Notki o autorach	379
Marion Dönhoff Stiftung	385
Fundacja Marion Dönhoff	386
Über die Humanistische Akademie „Aleksander Gieysztor“ in Pułtusk	387
Informacja o Akademii im. Aleksandra Gieysztor w Pułtusk.	389